

ВЗАЄМОДІЯ ДОРΟΣЛОГО З ДИТИНОЮ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ У РОЗВИТКУ У ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Ольга Майструк

м. Умань

Особистісно-орієнтований підхід є основною вимогою до організації взаємодії дорослого з дитиною у процесі корекційно-педагогічної роботи та спрямований на забезпечення психологічної захищеності і створення психологічного комфорту для кожної дитини дошкільного віку.

Характер взаємодії дорослого з дитиною повинен відповідати провідним мотивам і потребам віку. При цьому спеціалістами враховується специфіка психічного розвитку, що характерна для конкретного виду патології, структура порушення, а також актуальний і потенційний рівні розвитку дитини-дошкільника. Вікова періодизація, що розроблена відповідно до дітей з нормальним розвитком, є для дорослого орієнтиром при його взаємодії з дітьми, які мають порушення в розвитку. Однак цей важливий процес будується з урахуванням тих порушень у розвитку дитини, які відбуваються внаслідок органічних або функціональних порушень.

Слід зазначити, що коли партнером у взаємодії є дитина, розвиток якої з певних причин не може протікати нормально, позиція дорослого стає більш відповідальною. Адже психічний розвиток проблемної дитини набагато більше залежить від умов, в яких вона перебуває. Особливістю цього є те, що для дитини з порушеннями у розвитку, на відміну від дитини з нормальним розвитком, дорослий довгий час виступає головним ініціатором взаємодії.

Відтак, у процесі взаємодії дорослого та дитини немовлячого віку дорослий спрямовує свої зусилля на задоволення потреби дитини в руховій активності, емоційному насиченні, предметній новизні, забезпечує розвиток функцій руки і сенсорно-рухової координації у процесі маніпулювання,

приділяє належну увагу розвитку наслідування і емоційно-ділового спілкування, тощо.

Організуючи корекційно-педагогічну роботу з дітьми раннього віку важливо звернути увагу на зміну типу взаємодії з дитиною даного віку, що пов'язана зі зміною провідної діяльності та провідних мотивів. Відтак, дорослий створює умови для розвитку у дитини пізнавальної активності, спрямованої на дослідження властивостей об'єктів і їх функціональності («Що з ним можна робити? Для чого він призначений?») і формування структури предметної дії на основі спільної з дитиною предметної діяльності; для збагачення сенсорного досвіду; для виникнення здатності дитини до опосередкованих дій у процесі використання предметів-замінників, оволодіння мовою; для розвитку ділових мотивів взаємодії з оточуючими. Важливим компонентом змісту взаємодії на цьому етапі дитинства є задоволення потреби дитини у визнанні її досягнень, що сприяє формуванню у неї образу «Я» та «Я-свідомості».

Взаємодія дорослого з дітьми дошкільного віку будується з орієнтуванням на сензитивність дитини до соціальних впливів. Головною формою комунікації є рівноправне співробітництво і спілкування при стимуляції дитячої самостійності та ініціативи. На цьому етапі зміст спілкування пов'язаний з ігровими та пізнавальними інтересами, формування і розвиток яких стають одним з домінуючих завдань педагога або батьків.

Дорослий задовольняє потребу дитини у визнанні її досягань (не шукає недоліки в малюнках, конструкціях, виробках, не привертає увагу до незграбних рухів та ін.), формує тим самим у дитини почуття самодостатності та гордості за досягнуті результати. Звертає увагу на розвиток позаситуативних форм взаємодії, виховує у дитини вміння позитивно сприймати однолітка і взаємодіяти з ним. Дорослий є активним учасником (співучасником) діяльності дітей як на заняттях, так і поза ними [2; 3].

Таким чином, взаємодія дорослого з дітьми з порушеннями у розвитку сприяє виникненню у дитини образу «Я», «Я-позиції», усвідомлення себе серед

дорослих і однолітків, у природі, просторі та часі, стимулює формування пізнавальних та творчих здібностей та необхідних властивостей особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мастюкова Е. М., Московкина А. Г. Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии / Под ред. В. И. Селиверстова. – М., 2004.
2. Солодянкина О.В. Воспитание ребенка с ограниченными возможностями здоровья в семье. — М.: АРКТИ, 2007. – 80 с.
3. Специальная дошкольная педагогика / Под ред. Е. А. Стребелевой. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 312 с.